

Nr 289.

Av herr Holmström, *angående anslag till underhåll av arméns tygmateriel.*

Bland de viktigaste och ur ekonomisk synpunkt betydelsefullaste angelägenheterna inom vårt försvar är att nämna anskaffningen och underhållet av arméns tygmateriel. Inbördes stå dessa frågor i det sammanhang, att ju bättre underhållet av den förefintliga materielen är, ju mindre kostnader medför det att lösa nyanskaffningsproblemen. Man kan då lägga tyngdpunkten på anskaffandet av i verklig mening nya vapen. Ett bristande underhåll leder däremot till att man förhållandevis snabbt tvingas att vidtaga stora nyanskaffningar inom materielgrupper, vilkas omfattning är sådan, att dessa nyanskaffningar måste ställa sig mycket dyrbara. Det råder i nuvarande läge enighet om att man måste visa återhållsamhet med anskaffning av tygmateriel både med hänsyn till landets ekonomiska läge och till vikten av att hålla möjligheterna öppna till anskaffning av materiel, som kan komma att utvecklas under den fortgående bearbetningen av krigserfarenheterna. Stark återhållsamhet har också under de senaste åren visats beträffande ifrågavarande anslag. Detta har lett till att arméns tygmaterielsläge blivit allvarligt. I statsverkspropositionen räknar Kungl. Maj:t med en ytterligare avsevärd besparing i fråga om anskaffningen av tygmateriel. I avvaktan på proposition med konkreta förslag beträffande dessa besparingar vill jag understryka att detta Kungl. Maj:ts ståndpunktstagande måste föranleda särskild uppmärksamhet beträffande de äskanden, som omfatta underhållet av redan befintlig materiel. Vid nedskärningar i fråga om nyanskaffning måste — såsom ovan i princip framhållits — stor vikt läggas vid att materielunderhållet kan ske på ett tillfredsställande sätt. Enligt vad departementschefen själv framhåller är emellertid detta i hög grad försummat. Han konstaterar nämligen »att årets anslag till underhåll av tygmateriel belastas alltså med utgifter icke blott för det ordinarie fredsunderhållet utan även för iståndsättande av materiel, som förslitits under beredskapstiden. Samtidigt ha kostnaderna för materielunderhållet avsevärt fördyrats, främst genom det våren 1947 träffade kollektivavtalet för försvarets arbetare. De hittills under budgetåret vunna erfarenheterna synas också visa, att de anslagsmedel, som stå till arméförvaltningens förfogande för tygmaterielunderhåll, icke äro tillräckliga för att trygga det löpande underhållet samtidigt med iståndsättningen av beredskapsmaterielen i planerad omfattning. Följden härav torde bland annat bli, att iståndsättningsarbetena måste i viss mån förskjutas. Därest icke materielens underhåll skall allvarligt äventyras, synes en höjning av medelstilledningen vara ofrånkomlig.»

»I nuvarande läge» anser han emellertid, att höjningen i huvudsak får begränsas »till vad som motsvarar merkostnaderna på grund av förenämnda kollektivavtal, omkring 2 000 000 kronor.» Uppenbart är att denna höjning icke kommer att förbättra materielens underhåll, eftersom den endast innebär en uppräknig av anslaget med hänsyn till en löneökning för redan förefintlig personal. Departementschefen har alltså medgivit att med det av honom föreslagna anslaget kommer materielens underhåll »att allvarligt äventyras».

Enligt min uppfattning får man inte acceptera så allvarliga konsekvenser. I sak innebär detta, att man låter en icke obetydlig del av den materiel, som med så stora ansträngningar anskaffades under upprustningsåren, förfalla. Detta är icke godtagbart vare sig ur försvarssynpunkt eller ekonomisk synpunkt. Hellre bör man då försöka att företaga de i och för sig önskvärda besparingarna på andra områden inom försvaret särskilt inom försvarsväsendets centrala förvaltning, där icke anslagsminskningar få lika vittgående följder.

Arméförvaltningen har till underhåll av tygmaterielen m. m. äskat ett anslag på 43,9 miljoner kronor. Av myndighetens motivering framgår att även detta belopp får anses ligga i underkant av det verkliga behovet. Med beaktande härav, synes det mig, att anslaget icke bör sättas till lägre belopp än vad arméförvaltningen begärt.

Under återopande av det ovan framförda får jag hemställa,

att riksdagen för budgetåret 1948/49 måtte bevilja ett anslag till underhåll av arméns tygmateriel av 43,9 miljoner kronor.

Stockholm den 24 januari 1948.

Nils Holmström.
